

verzoenen. Met de pruik van de grootmoeder uit *She who once was the beautiful helmet-maker's wife* lijkt hij ook zijn vermogen om van wanhoop poëzie te maken afgelegd te hebben.

Slangen

Marina Abramovic is betrekkelijk nieuw in het theater. Zij is eigenlijk performance-artieste en creëerde samen met haar vroegere gezelschap Ulay in de jaren zeventig een extreme vorm van body-art, de *Relation Works*, waarin Abramovic en Ulay elkaars fysieke en psychische grenzen afstakten en verlegden. Vanaf 1980 verschoof hun interesse naar relaties met andere culturen en de daar te vinden resten van

verdwijnende kwaliteiten als verbondenheid met de aarde en kennis van mythische krachten. Dit mondde uit in hun bekendste project, *The walk on the great wall of China* (1988), tegelijkertijd het einde van hun samenwerking.

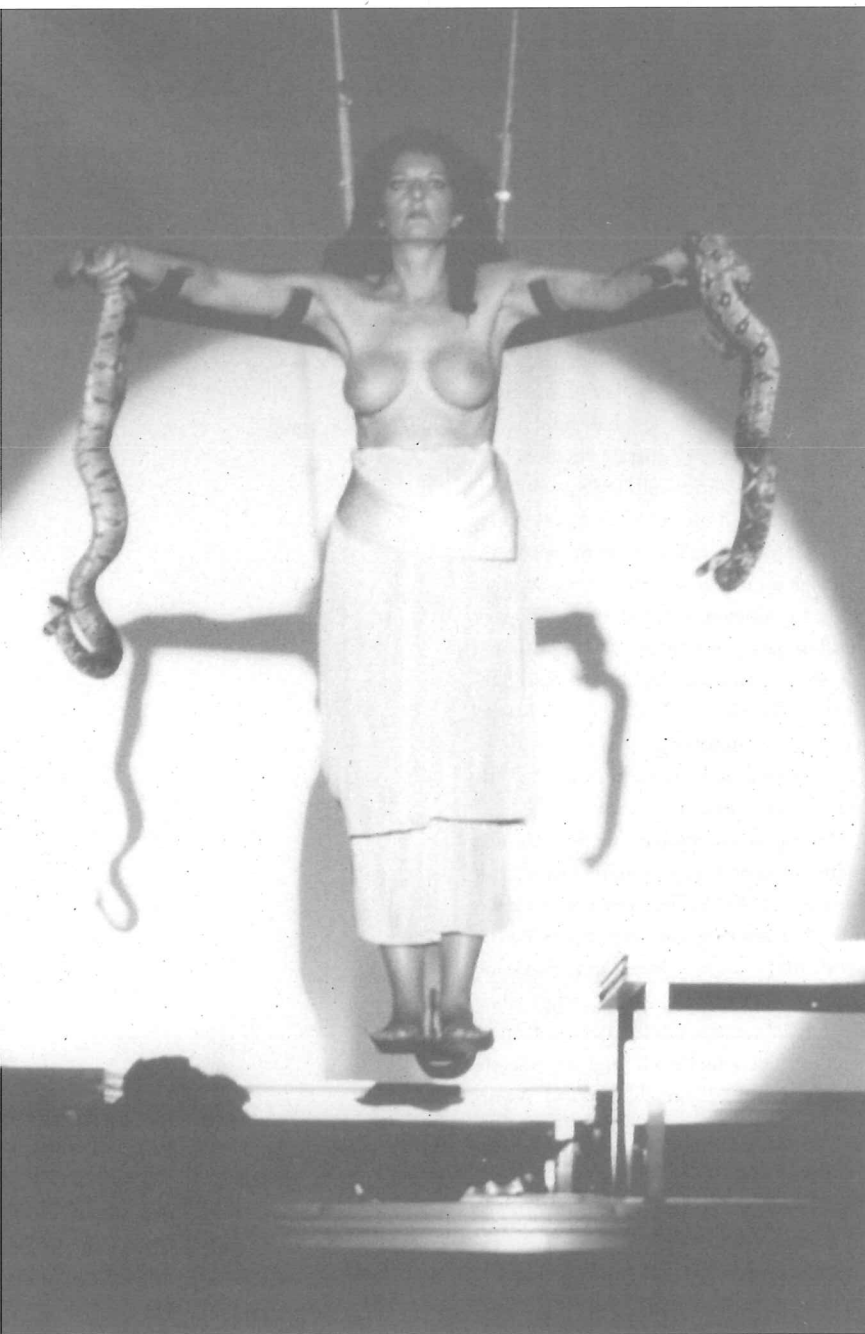
Via videokunstenaar Charles Atlas kwam Marina Abramovic in 1990 op het idee een theatervoorstelling te maken over eigen leven en werk: 'Als performance-artiesten haatten wij de structuur van het theater hartgrondig. Het theater was onze eerste vijand. Omdat alles daar vals was, in onze ogen. Het was een chique structuur, bourgeois, spots, alles. En nu, na al die jaren, ontdek ik dat dat net is wat ik wil: in een theater optreden, mijn

leven op een of andere manier onder de spots brengen' (*Theaterschrift* 3). Resultaat was *The biography* (1993).

In de lijn van haar performancewerk zegt Abramovic vooral geïnteresseerd te zijn in de manier waarop een ogenblik kan vastgehouden worden. In de performance stemt de tijd van wat getoond wordt immers steeds overeen met de reële tijd, en niet zelden is het de duur zelf die gethematiseerd wordt middels zijn impact op de performers. Het openingsbeeld is hier illustratief: als een gekruisigde hangt Abramovic boven de scène. Rond elke pols is een slang gewikkeld. Onder haar liggen botten, waaraan driftig geknaagd wordt door twee labradors. De slangen verbeelden de energie van het moment – omwille van de alertheid noodzakelijk in hun aanwezigheid –, de honden het verleden dat geconsumeerd, verteld moet worden.

Dit is het dilemma van de voorstelling: iets doods, het verleden, moet verbeeld worden op een steeds nieuwe manier, ontleend aan het moment zelf. En hoewel Abramovic op het einde van *The biography* triomfantelijk uitroept 'the Singel, Antwerp, February 25th', als om zichzelf te bewijzen dat ze het alsnog gehaald heeft, mislukt ze in haar opzet. *The biography* is gestructureerd als een klokvast verhaal met een dwingende teleologie. De pijl van de tijd wijst slechts in één richting: elk jaar komt aan de beurt, met een korte offscreen omschrijving van de dat jaar kenmerkende momenten in de opgang van de kleine Marina tot de gevierde kunstenaar Marina Abramovic. Abramovic vertelt een heiligenleven, geïllustreerd met enkele staties, enkele geritualiseerde performances. Of beter: poses van performances. Want wat ze toont – Abramovic die steeds sneller een mes tussen de vingers plant, Abramovic die zichzelf kastijdt met een zweepje, Abramovic met slangen – werkt binnen de context van de theatervoorstelling *The biography* niet als performance. Het 'echte' is niet in het geding. Hoogstens heb je de indruk dat Abramovic even kort voorspeelt hoe een bepaalde performance opgebouwd was.

The biography is verstaende autobiografie. Abramovic presenteert zich als diva van de beeldende kunst. Daar kan de steeds weerkerende scène van het kleine meisje dat op prachtig versierde schoentjes de scène oversteeft, metafoor voor authenticiteit en herbronning, in al zijn kitscherigheid helemaal niets aan verhelpen.

The biography, Marina Abramovic / Matthias Hermann